

REDAKTION

HÄNDER är en kund- och leverantörstidning från Sterisol AB.
 Ansvarig utgivare: Björn Rylander, VD.
 I redaktionen: Rein Kilk, Johan Lassus, Sterisol AB samt
 NPP Reklambyrå AB, Örebro.

Sterisol Box 149, 592 23 Vadstena.
 Tfn 0143-768 68. Fax 0143-136 09.
 E-post: info@sterisol.se Internet: www.sterisol.se

puls Återförsäljare i Norge:
 Puls as, Postboks 77, Leirdal, 1008 Oslo.
 Tlf: 23 32 30 00.

B

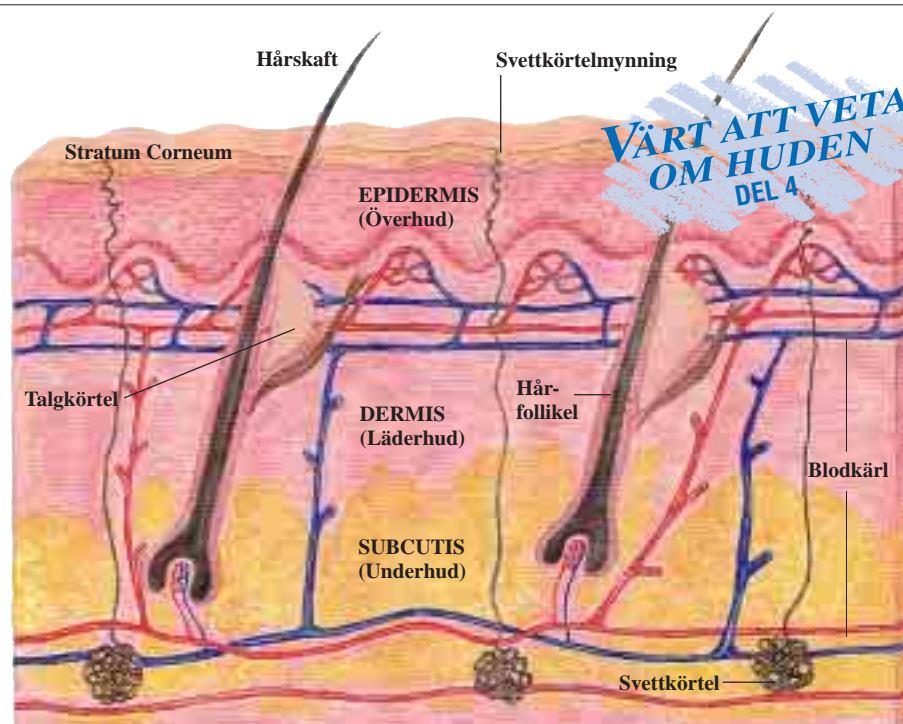
Läderhuden gör huden stark och tånjbar

I tidigare nummer av Händer har vi berättat att huden består av tre lager; överhud, läderhud och underhud. Vi har också tittat närmare på överhuden och dessutom ägnat en artikel åt dess yttersta skikt, nämligen hornlagret. Nu ska det handla om nästa hudlager – läderhuden.

Läderhuden är hudens mellanparti och kallas även dermis (från grekiskans dermi som betyder just hud). Den består av ett 1–2 mm tjockt lager bindväv, som innehåller de trådformade proteinerna kollagen och elastin. Kollagen ger huden stöd och styrka, medan elastin gör den smidig och tånjbar. Det som gör att huden blir rynkigare när vi blir äldre är att mängden elastin minskar. Huvudriktningen hos bindvävens trådar bestämmer hudens "sprickriktning". Ett snitt som går parallellt med dessa läker fortare än ett snitt som går tvärs över. För att få ärr som syns så lite som möjligt försöker man därför vid olika kirurgiska ingrepp alltid följa sprickriktningen.

Ömsesidigt beroende

Varje hudlager har sin uppgift i arbetet med att hålla huden frisk. Samtidigt är de olika lagren beroende av varandra för att fungera. Epidermis (överhuden) behöver dermis

VÅRT ATT VETA
 OM HUDEN
 DEL 4

(läderhuden) för att få näring och syre och för att få slaggprodukter borttransporterade. Läderhuden behöver i sin tur överhuden som skydd mot uttorkning och yttre påverkan.

Gränsen mellan de här två lagren är oregelbunden och de delar av läderhuden som når längst in i överhuden kallas för papiller. Papiller är tydligast i tjockare hudpartier och bildar till exempel våra fingeravtryck.

Ett känsligt organ

I läderhuden finns, förutom kollagen och elastin, även blodkärl, lymfkärl och olika typer av känselkroppar och fria nervändar. De sistnämnda bidrar till att huden som sinnesorgan kan vara extremt känsligt för till exempel smärta, klåda, vibration, tryck och temperatur.

Blodkärlen i läderhuden innehåller ungefär tio procent av det blod som cirkulerar i kroppen och fungerar bland annat som ett värmeregler. Om kroppen blir för varm kan kärlen vidgas och släppa ut värme. Om det är kalla yttre förhållanden kan kärlen istället dra ihop sig för att hålla värmen kvar i kroppen så länge som möjligt. Tyvärr har inte blodkärlen på hjässan den

Genomskärning av normal hud. Ill: Eva Hall, KI.

FAKTA

Huden är kroppens största organ – och samtidigt ett av de mest sårbara. En vuxen människas hud har en yta av nästan två m² och väger ca 5 kilo. Ca 90% av vikten står läderhuden för.

här funktionen. Det ligger alltså en hel del sanning i att kroppens värme försvinner genom huvudet om man inte har mössa på sig när det är kallt.

För läderhudens lymfkärl är den viktiga uppgiften är att transportera bort främmande ämnen och slaggprodukter från huden.

Vårda ditt skydd

Visst är det märkligt att den tunna huden kan ha så många viktiga funktioner och påverka vårt allmänna välbefinnande så pass mycket som den gör? Och nog ger vetskapen om det en förståelse för hur viktigt det är att ta väl hand om huden – skyddsdräkten som ska räcka hela livet.

HÄNDER

EN TIDNING OM HUDVÅRD FRÅN STERISOL AB NR 1 2003

Handhygien på lätt sätt i kommunal vård och omsorg

Handwell-produkterna är mycket lätta att bära med sig och underlättar den viktiga handhygien för personal inom hemtjänst och andra rörliga vårdarbeten. Nu lanseras Sterisols nya hudvårdsserie för kommunerna i landet.

Sterisols nya hudvårdsserie Handwell lanseras nu för landets kommuner. Genom en specialkampanj vill man lyfta fram produkternas fördelar vid användning i vårdverksamheten.

Handwell är speciellt utvecklad för att underlätta handhygien för vårdpersonal med rörligt arbete – exempelvis inom den kommunala hemtjänsten och i vårdformer i hemliknande miljöer.

De nya hygienprodukterna bygger på enkelhet; produkterna ska vara lätta att ta med och enkla att använda. Handwell består därför av bara tre produkter; flytande tvål, handdesinfektion och hudlotion – basen för god handhygien. De är förpackade i små plastflaskor om 120 ml, vilket gör att personalen utan problem kan bära med sig produkterna under ett arbetspass och sköta handhygien mellan varje vårdtagare. Samtliga produkter är dessutom parfymfria och skonsamma mot huden.

Info-folder om hygien

Förutom en presentation av de nya produkterna i Handwell-serien består kampanjen av informationsmaterial – bland annat en fickfolder med hygienmetoderna illustrerade och beskrivna för vårdpersonalen.

I takt med att allt större del vård och omsorgsverksamhet flyttats ut från sjukhusen har hygienförutsättningarna förändrats. Möjligheterna för vårdpersonalen att hålla

god handhygien är inte desamma i exempelvis hemmiljöer. Rapporterna om ökad smittspridning (inte minst av resistenta bakterier) i äldreboenden antyder att barriärvården inte klaras fullt ut – att ett nytt hygien-tänkande krävs. Hygienprodukter i små förpackningar kan vara ett steg i rätt riktning.

Handwell består av:

- Flytande tvål, 120 ml – mild, oparfymrad tvål för synlig smuts (art nr 4850).
- Handdesinfektion, 120 ml – effektiv alkogel mot mikroorganismer (art nr 4150).
- Hudlotion, 120 ml – parfymfri hudlotion som håller huden mjuk och smidig (art nr 4350).

Handhygien är mycket viktig för personal inom hemtjänst och annan kommunal vård och omsorg.

Bättre dagishygien minskar infektionerna?

- Barn på dagis har i genomsnitt 6–8 infektioner per år under sina första fyra levnadsår, jämfört med 1–2 infektioner/år om barnet är hemma.
 - År 2000 fick föräldrar till barn i åldrarna 0–12 år ersättning för tillfällig vård av barn i totalt 4,4 miljarder dagar eller ca 3 miljarder kr (Riksförsäkringsverkets statistik).
 - Infektionsrisken är ca sju gånger större på en förskola än i hemmet.
- (Källa: tidskriften Smittskydd)

Spridningen av infektioner på landets förskolor kostar samhället miljarder kronor. Nu ska Smittskyddsinstitutet undersöka hygienrutinerna på förskolorna och se om exempelvis bättre handhygien kan hindra smittspridningen.

Förskolorna tillhör samhällets största spridare av infektioner. Nu vill Smittskyddsinstitutet granska hygienrutinerna på landets dagis – och se om de kan förbättras.

– I steg 1 vill vi kartlägga vilka rutiner som finns för hygien på förskolorna. Såväl kunskap som intresse för de här frågorna kan variera ganska mycket i kommunerna, säger laborator Lars G Burman på Smittskyddsinstitutet.

– Därifrån hoppas vi kunna gå vidare, exempelvis med införande av hygienprogram.

Kartlagt före sommaren?

Projektet är ännu bara i sin linda men en nytillsatt arbetsgrupp ska jobba vidare med frågorna.

– Planeringen har knappt kommit igång än. Men vi hoppas kunna göra kartläggningen före sommaren och att vi får uppslutning från alla inblandade, exempelvis Kommunförbundet, säger Lars G Burman. Smittspridningen i förskolor aktualiserades efter en översiktsrapport från Socialstyrelsen 2001. En finsk studie från 1999 har också bidragit till att Smittskyddsinstitutet börjat arbeta med frågan.

– Studien visade att man med relativt små medel kan nå mycket bra resultat. Det vore intressant att i mindre skala pröva en del av metoderna, exempelvis desinfektion av händerna.

Tydliga resultat

Att förbättrad handhygien minskar smittspridning är vetenskapligt bevisat. Den finska studien visade att ett tämligen enkelt smittskyddsprogram i några förskolor (med bl a regelbunden "spritning" av händerna hos både vuxna och barn) minskar såväl antibiotikaanvändning som sjukfrånvaro. Föräldrarnas frånvaro för vård av sjukt barn

minskade med 25 procent och antibiotikaförskrivningen till barnen var 24 procent lägre än hos en jämförelsegrupp. Det skulle göra åtskilliga miljoner i besparingar för samhället. Färre infektioner i förskolemiljö skulle även kunna bidra till minskad antibiotikaresistens – småbarn är högförbrukare av antibiotika.

– Nästan alla infektioner hos barn är enklare luftvägsinfektioner och är sällan

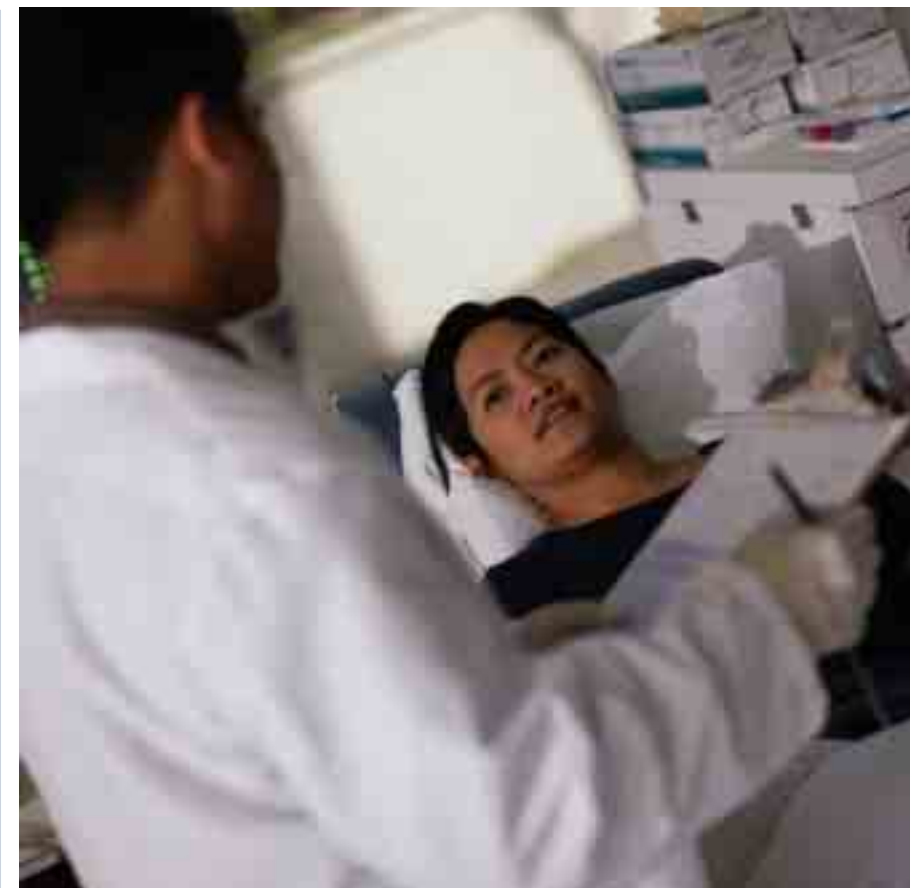
allvarliga. Men eftersom de förekommer i miljöer där de lätt får spridning så drabbas samhället av enorma kostnader.

– Totalt sett omfattar problemen flera andra, stora frågeställningar: barngruppernas storlek, lokalytor, ventilation etc. Att föra in mer hygien tänkande på förskolorna vore dock ett första steg i rätt riktning, säger Lars G Burman.

Sterisol partner i Sörmlands hygienkampanj

Sörmlands läns landsting ligger i startgroparna med en hygienkampanj för vårdpersonalen, "Hygien till hands". Sterisol är samarbetspartner i kampanjen – bland annat genom att ta fram ett nytt informationsmaterial.

Även patienterna involveras i hygienkampanjen i Sörmland. I en informationsfolder finns en enkät om hur de upplever att vårdpersonalen sköter sin handhygien.

Syftet med kampanjen är att förbättra handhygien hos personalen och att därigenom minska de vårdrelaterade infektionerna.

Projektet ska pågå i åtta veckor och berör alla tre sjukhusen i länet (Eskilstuna, Nyköping och Katrineholm) samt alla kommuner i länet med särskilt äldreboende.

– Mycket glädjande att vi får med även kommunerna. Jag tror det här kommer att bli jättebra, säger hygiensjuksköterska Ingela Nilsson som leder kampanjen tillsammans med Monica Björnör, smittskyddssjuksköterska.

Påminnelser behövs

Alla undersökningar visar att god handhygien minskar risken för vårdrelaterade infektioner. Men personalen hinner inte alltid – och glömmer bort – att tvätta och "sprita" händerna.

Genom informationsmöten, kampanjmaterialet och andra stödåtgärder (patienternas sänggavlar förses med Sterisols handdesinfektionsdispenser) hoppas av vårdhygien/smittskydd i landstinget Sörmland kunna påverka och påminna vårdpersonalen.

– När man pratar med personalen är alla mycket medvetna om vikten av handhygien. Och alla vet att vi slarvar på grund av tidspress och annat. Även om kampanjtiden är kort hoppas vi att personalen ska hinna nöta in ett beteende där man sköter handhygien bättre. Då har vi nått en bit på väg, säger Ingela Nilsson.

Entusiastisk personal

Genom att jämföra åtgången av tvål/handdesinfektion vid projektets första och sista dag kan projektledarna mäta kampanjens effekt.

– Vi har haft tre inledande informationsmöten och alla vi träffat verkar väldigt

motiverade för det här. Det lovar gott, säger Ingela Nilsson.

Landstinget försöker även få med patienterna på ett aktivt sätt. Genom att samla in deras observationer får man en bild av hur patienterna upplever personalens handhygien. De så kallade vårdrelaterade sjukdomarna

kostar samhället oerhörda pengar varje år. En rapport från Socialstyrelsen (1998:12) uppskattar dem till över en miljard kr per år.

MRSA fortsätter öka

Antalet fall av MRSA (antibiotikaresistenta stafylokokker) fortsatte att öka under 2002.

Enligt preliminära siffror från Smittskyddsinstitutet har dock ökningstakten minskat.

Totalt anmäldes 442 fall i landet under fjolåret. 2001 var siffran 425 och år 2000 noterades 323 fall av MRSA.

Kraftigaste ökningarna noteras från landstingen i Stockholm (från 166 fall år 2001 till 205 fall i år), Örebro (från 6 till 16 fall) och Gävleborg (från 1 fall till 12 fall). "Storstadslandstingen" Skåne och Västra Götaland har noterat minskningar (från 76 till 68 fall respektive 54 till 48 fall).